

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยและมีชื่อในทะเบียนบ้านอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยการสุ่มตัวอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมมีการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านให้บริการด้านสุขภาพอนามัย รองลงมาคือ ด้านส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็ง ด้านองค์กรผู้สูงอายุ ด้านการบริหารจัดการระบบพัฒนาคุณภาพชีวิต และด้านส่งเสริมอาชีพหรือรายได้ของผู้สูงอายุ ตามลำดับ โดยสามารถสรุปผลการวิจัยในแต่ละด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านให้บริการด้านสุขภาพอนามัย ในภาพรวมมีการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ดำเนินการออกหน่วยเคลื่อนที่เพื่อบริการตรวจสุขภาพเบื้องต้นแก่ผู้สูงอายุ รองลงมา คือ จัดหาโรงพยาบาล พร้อมแพทย์พยาบาลเพื่อรักษาพยาบาลผู้สูงอายุได้ทันที และมีบุคลากรรับผิดชอบโดยตรงในการดูแลสุขภาพอนามัยแก่ผู้สูงอายุ ตามลำดับ

1.2 ด้านส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งด้านองค์กรผู้สูงอายุมีการจัดสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น การทำบุญวันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา รongลงมา คือ การนำผู้สูงอายุไปทัศนศึกษาและดูงานพร้อมพบปะกับผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุอื่น ๆ และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ ปราชนชาวบ้านได้ถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้และการจัดการความรู้ในชุมชน ตามลำดับ

1.3 ด้านส่งเสริมอาชีพหรือรายได้ของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมมีการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมและให้ความรู้ในการสร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชนของผู้สูงอายุ รongลงมา คือ การจัดประสบการณ์ฝึกอาชีพให้ผู้สูงอายุร่วมกับกลุ่มอาชีพที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่น และประสานกับสำนักงานจัดหางานในจังหวัดเพื่อให้ข้อมูลในการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้แก่ผู้สูงอายุและการประสานกับร้านค้าในชุมชนเพื่อจัดหาตลาด รongรับผลิตภัณฑ์จากผู้สูงอายุ ตามลำดับ

1.4 ด้านการบริหารจัดการระบบพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยภาพรวมมีการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ผู้สูงอายุได้รับทราบถึงสิทธิของตนในการขอรับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ รongลงมา คือ การจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุในพื้นที่และสามารถตรวจสอบได้และการประชาสัมพันธ์สิทธิของผู้สูงอายุที่จะได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการสังคมตามกฎหมาย ตามลำดับ

2. แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านให้บริการด้านสุขภาพอนามัย ควรจัดให้มีโครงการตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับผู้สูงอายุอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ จัดเจ้าหน้าที่ให้บริการจากเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุเป็นประจำและสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อให้ความรู้ด้านดูแลสุขภาพอนามัย การปรับสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้มีความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ สนับสนุนให้มีกิจกรรมการออกกำลังกายในชุมชน โดยการจัดให้มีวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำวิธีการออกกำลังกายที่ถูกต้อง จัดให้มีบริการกิจกรรมอาสาสมัครในการให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ โดยการจัดโครงการอบรมอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน สนับสนุนกิจกรรมที่ให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุในชุมชนในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ โดยการจัดให้มีวิทยากรจากสถานีนามมาบรรยายให้ความรู้และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง

2.2 ด้านส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งด้านองค์กรผู้สูงอายุ ควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เยาวชนให้ตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นสร้างความผูกพันกับรากฐานทางวัฒนธรรม ควรมีการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรมตามความเหมาะสม สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน ในชุมชนนั้น ให้มีการสืบทอดการปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวัน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดความรู้แก่ลูกหลาน และเป็นวัฒนธรรมในชุมชนตลอดไป จัดทำประกาศเกียรติคุณลูกหลาน หรือผู้ดูแลผู้สูงอายุดีเด่นในชุมชน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีงาม ให้ลูกหลานมีจิตสำนึก ในความรับผิดชอบดูแลผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องสืบไป

2.3 ด้านส่งเสริมอาชีพหรือรายได้ของผู้สูงอายุ ควรให้การสนับสนุนผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมทำในการประกอบอาชีพเสริม ให้แก่ผู้สูงอายุ ส่งเสริมการประกอบสัมมาอาชีพเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ จัดตั้งร้านค้าชุมชนเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์จากงานฝีมือของผู้สูงอายุ จัดอบรมอาชีพเสริมที่เหมาะสมตามความสนใจของผู้สูงอายุ ประสานงานกับวิทยาลัยสารพัดช่างในการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์จากงานฝีมือของผู้สูงอายุ จัดให้มีตลาดนัดในชุมชน เช่น โครงการตลาดนัดวันเสาร์ เสริมสร้างและเพิ่มทักษะอาชีพของผู้สูงอายุ

2.4 ด้านการบริหารจัดการระบบพัฒนาคุณภาพชีวิต ควรจัดให้มีโครงการจัดสวัสดิการของเทศบาลในการบริการรถเข็นสำหรับผู้สูงอายุการจัดที่นั่งสำหรับผู้สูงอายุที่มารับบริการในเทศบาลสำรวจที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ให้บริการเกี่ยวกับการให้ความรู้ คำแนะนำ บริการ ดำเนินการอื่น ที่เกี่ยวข้องในทางกฎหมายแก่ผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ด้านสิทธิสำหรับผู้สูงอายุที่ควรได้รับ แจ้งข้อมูลข่าวสารทางวิทยุกระจายเสียงประจำชุมชน เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง 4 ด้าน สามารถอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวมมีการจัดสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านให้บริการด้านสุขภาพอนามัย ทั้งเนื่องจากการจัดสวัสดิการสังคม มีการดำเนินการออกหน่วยเคลื่อนที่เพื่อบริการตรวจสุขภาพเบื้องต้นแก่ผู้สูงอายุ

การจัดการพยาบาล พร้อมแพทย์พยาบาลเพื่อรักษาพยาบาลผู้สูงอายุได้ทันที อีกทั้งมีบุคลากรรับผิดชอบโดยตรงในการดูแลสุขภาพอนามัยแก่ผู้สูงอายุ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยในการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูงสุด ดังจะเห็นได้จาก งานวิจัยของ จิตติโรจน์ รินรส (2550 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ส่วนมากจะเป็นการจัดสถานที่ออกกำลังกายให้กับผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ชมรมผู้สูงอายุ และเมื่อพิจารณารายด้านจะพบว่า ด้านส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็ง ด้านองค์กรผู้สูงอายุอยู่ในระดับรองลงมา เนื่องจากการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น การทำบุญวันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา การนำผู้สูงอายุไปทัศนศึกษาและดูงานพร้อมปะกับผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุอื่น ๆ และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ ปรชาญชาวบ้าน ได้ถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้และการจัดการความรู้ในชุมชน เมื่อพิจารณาด้านการบริหารจัดการระบบพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ผู้สูงอายุได้รับทราบถึงสิทธิของตน ในการขอรับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ การจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุในพื้นที่และสามารถตรวจสอบได้ และการประชาสัมพันธ์สิทธิของผู้สูงอายุที่จะได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการสังคมตามกฎหมาย ส่วนด้านส่งเสริมอาชีพหรือรายได้ของผู้สูงอายุ การส่งเสริมและให้ความรู้ในการสร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชนของผู้สูงอายุ การจัดประสบการณ์ฝึกอาชีพ ให้ผู้สูงอายุร่วมกับกลุ่มอาชีพที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่น และประสานกับสำนักงานจัดหางานในจังหวัดเพื่อให้ข้อมูลในการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้แก่ผู้สูงอายุและการประสานกับร้านค้าในชุมชนเพื่อจัดหาตลาดรองรับผลิตภัณฑ์จากผู้สูงอายุ ดังเช่นงานวิจัยของ จิตติโรจน์ รินรส (2550 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ส่วนมากจะเป็นการจัดสถานที่ออกกำลังกายให้กับผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ชมรมผู้สูงอายุ รองลงมาอันดับสองจะเป็นการจัดสวัสดิการด้านรายได้ โดยการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ รองลงมาอันดับสามเป็นการจัดสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยให้แก่ผู้สูงอายุและตรวจสุขภาพประจำปีให้กับผู้สูงอายุ ดังนั้นผลการวิจัยที่พบว่าการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุโดยการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านร่างกายของผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาและการให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุในการประกอบอาชีพอิสระ จึงเป็นเรื่องที่ควรดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและพึ่งพาตนเองได้

2. แนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี ผลจากข้อเสนอแนะและการสัมภาษณ์ พบว่า ด้านให้บริการด้านสุขภาพอนามัย ควรจัดให้มีโครงการตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับผู้สูงอายุ จัดเจ้าหน้าที่ให้มีบริการ

จากเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุเป็นประจำและสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ส่วนด้านส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน และสร้างความเข้มแข็งด้านองค์กรผู้สูงอายุ ควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เยาวชนให้ตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นสร้างความผูกพันกับรากฐาน ทางวัฒนธรรม สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน ในชุมชนนั้น ให้มีการสืบทอดการ ปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวัน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดความรู้แก่ลูกหลาน ด้านส่งเสริมอาชีพหรือ รายได้ของผู้สูงอายุ ควรให้การสนับสนุนผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมทำในการประกอบอาชีพเสริม ให้แก่ ผู้สูงอายุ โดยการจัดกิจกรรมปลูกพืชผักสวนครัวสำหรับจำหน่ายในชุมชน จัดอบรมอาชีพเสริมที่ เหมาะสมตามความสนใจของผู้สูงอายุ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประสานงานกับวิทยาลัย สารพัดช่างในการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ด้านการบริหารจัดการระบบพัฒนาคุณภาพชีวิต ควรจัด ให้มีโครงการจัดสวัสดิการของเทศบาลในการบริการรถเข็นสำหรับผู้สูงอายุการจัดที่นั่งสำหรับผู้สูงอายุ ที่มารับบริการในเทศบาล ควรมีการประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ด้านสิทธิสำหรับผู้ สูงอายุที่ควรได้รับ โดยการติดประกาศข้อมูลข่าวสารให้ทราบโดยทั่วกัน แจ้งข้อมูลข่าวสารทาง วิทยุกระจายเสียงประจำชุมชน เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ กวิน วัณวิเวก (2551 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมทางด้านร่างกาย ทางด้านจิตใจ ทางด้านสังคม ต้องการให้มีการดำเนินการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุภายใต้ความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ดูแลการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุโดยตรง กับ ภาคประชาชน รวมทั้งให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทใน การดูแล จัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุโดยร่วมกันไม่ใช่เป็นเพียงบทบาทของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น โดยเฉพาะทางด้านจิตใจของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านให้บริการด้านสุขภาพอนามัย ควรให้การสนับสนุนกิจกรรมที่ให้ความรู้ด้าน สุขภาพอนามัยแก่ผู้สูงอายุในชุมชน โดยการจัดให้มีวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำการดูแล ป้องกัน การควบคุมโรคติดต่อและวิธีการออกกำลังกายที่ถูกต้องเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ
2. ด้านส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งด้านองค์กรผู้สูงอายุ ควรให้การ สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน ให้มีการสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของ ท้องถิ่น เช่น ประเพณีบายสีสู่ขวัญ ทำบุญมหาชาติประจำ เป็นต้น

3. ด้านส่งเสริมอาชีพหรือรายได้ของผู้สูงอายุ ควรมีการจัดอบรมอาชีพเสริมในการประกอบอาชีพอิสระเพื่อเพิ่มรายได้แก่ผู้สูงอายุ โดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในชุมชน

4. ด้านการบริหารจัดการระบบพัฒนาคุณภาพชีวิต ควรมีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยการเชิญผู้สูงอายุเป็นวิทยากรในการเผยแพร่ความรู้ตามความสนใจและความสามารถของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการเปรียบเทียบการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

